

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felkészítő szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóiroda:
Égészévre	12			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre	5			
Égészévre	20			

ROSTA.

A darabontok kapitánya, a vén generális, aki egy életen át volt vakon engedelmes szolgálója császárnak, ismét szolgálatba lép. Ezuttal felsőbb parancsra egy kis huszárbravúr szeretne megcsinálni. Ugy akarna keresztülgázolni jogon, törvényen, alkotmányon, hogy paripája azért agyon ne tapossa a patkói alá kerülő gyermeket.

Öreg már báró Fejérváry az ilyen vitézkedéshez!

Egyébaránt bátran neki vághat a mérész kísérletnek. Hiszen új dolog nem forrtörténni vele. Legfőlebb csúfos kudarcot vall és aztán megfutamodik. Ez pedig megszokott dolog az osztrák generálisoknál! . . .

* * *

A vidéki hírlapírók országos szövetsége igazán büszke lehet miskolci közgyűlésére, mert az a gyűlés becsületére vált az újságíró testületnek.

Személy szerint a szövetség oly kiváló, derék, komoly tagjai gyűltek össze Miskolcon, hogy bizony mint szemrevaló emberek is örömmel lehetett végig nézni rajtuk. A mi pedig az egész ünnep és különösen a közgyűlés általános jellemző tulajdonságait illeti, azt hisszük, a V. H. O. Sz. minden eddigi összejövetelének és tanácskozásának föléje emelkedett a miskolci gyűlés, melyen előkelő szellemben tárgyaltak és intéztek el komoly ügyeket.

Miskolc város hatósága és uri közönsége színről színre láthatta ezuttal, hogy a vidéki sajtó szervezete és egyéniségeinek értéke kiállja a versenyt a fővárossal; sőt bizonyos tekintetben rá az a hatást tette a miskolci gyűlés, hogy a vidéki sajtó munkásai nem egy jelentékeny dologban legyőzik, felülmulják budapesti kartársaikat.

S ez oly örvendetes fejlődés, oly egészséges irány és oly feltűnő érdem, hogy valóban büszkén hajthatjuk meg az elismerés lobogóját a vidéki hírlapok országos szövetsége előtt.

* * *

A vidéki városok többnyire a maguk erejéből fejlődnek, szépülnek, gyarapszanak. Egyes kiváltságos kedveltei vannak ugyan az államnak a vidéki városok közt, melyeket dédelget; de a legtöbb bizony a maga emberségéből növekszik nagygyá.

Örvendetes jelenség, hogy a vidéki középpontok kialakulása s megerősödése egy idő óta rendszeresen tart. A legszebben fejlődő vidéki városok egyike Miskolc, mely valóban meglepő mértékben emelkedik közművelődési, társadalmi, gazdasági és kereskedelmi téren egyaránt. És a mi leginkább feltűnik, az a város vezetőségének és lakos-

ságának szépérzéke. A gyönyörűen kibontakozó városban lépten-nyomon és zrevehető annak a régi bölcs mondásnak a bizonyítéka, hogy nemcsak kenyérrel él az ember. A miskolciak a remek keretbe (a város páratlan festői fekvésű!) iparkodnak művészi képet illeszteni. S ez a derék, színmagyar város egyik legkiválóbb érdeme.

Az őszinte szeretet nyíltságával írjuk ezt le Miskolc városáról és jól esik a szívünknek, hogy egy törzssökös magyar város ily irányú és ily arányú megizmosodásáról híradással lehetünk.

József királyi herceg halála.

— június 14.

A nemzet súlyos harcot vív jogaiért. Hazaáruló magyarok armánya, az uralkodóház rideg visszautasítása emel jéghegyeket a nemzet vágyainak megvalósulása elé.

S hogy a magyar nemzet annál elhagyatottabban álljon ebben az elkeseredett küzdelemben, most, a válság nehéz óráiban új csapás nehezedik a nemzetre. Meghalt József főherceg, mintája a magyar hűségnek, egyetlen a népes uralkodóház tagjai között, a ki a magyart értette, szerette, jó és balsorsában soha el nem hagyta.

Ott fekszik immár némán, hidegen, leszámolván mindennel, a mi a földön üdv és boldogság. Fejedelmi szíve többé nem dobog érettünk, meghalt, mint azok, a kik barátaink voltak életökben. Mint szerencsétlen véget ért Erzsébet királyasszonyunk, kinek szeretete pajzsunk volt a megpróbáltatások napjaiban, mint Rudolf főherceg, a kinek gondolkozása, kedélye, vérmérséklete rokon volt a miénkkel, mint a fiatal László főherceg, ki a magyar nemzet szeretetét örökségül vette volna át Fenséges atyjától.

József főherceg halálával valóban értékes és erős kapcsa szakadt szét az uralkodóház és a nemzet együttérzésének.

József főherceg érdemeit fölösleges elsorolnunk. Milyen bevésvék azok a magyarok szívébe. Ősmerjük a magyar honvédség szervezése és vezénylete körül szerzett halhatatlan érdemeit. Mint tudós, különösen a cigánynyelvészet és növénytan terén, föltétlenül becsesét alkotott. A tűzoltás ügyének föllendítésében is előkelő szerepet játszott hazában. A magyar gazdák mintája, Szent Margit szigete pedig az áldozatot nem ismerő fejedelmi ur kitűnő jó iz-

lését dicséri. Sok jót tett, részt vett minden nemesebb célu mozgalomban.

Családját magyar szellemben nevelte, az ő családja az uralkodóháznak a szó teljes értelmében magyar ága, melynek tiszteletét, szeretetét József főherceg édesatyja, József nádor szerezte meg, az elhunyt pedig ezt a tőkét szaporította, növelte. Irántunk való szeretete őszinte és őnzetlen volt, hiszen szenvedett is magyarságáért. Egész egyénisége, jelleme, szokásai, életmódja mind kifogástalan tanui voltak magyar voltának s valóban haláttalan lenne ez a nemzet, ha a legmagyarabb főherceg emlékéről megfeledkeznék.

Ha a magyar ember Bécsben jár, annak minden fénye, pompája arra emlékezteti, hogy eme nagy várost mily áldozatkészen istápolja a közös uralkodóház. Ilyenkor jutott igazán emlékkünkbe József főherceg, kinek áldozatkész szeretetét nem bírta más, csupán a magyar, a kinek lelkületében nyoma sem volt a Habsburgház kizárólag osztrák lelkületének. A királyon kívül csupán József főherceg juttatja eszünkbe a magyar székesfővárosban, hogy a Habsburgház uralkodik fölöttünk is.

Meghalt immár a legmagyarabb főherceg. Koporsóját a gyász és a hála könnyeivel öntözzük és egyuttal azért fohászkodunk a magyarok Istenéhez, hogy a kinek testét a sírba kísértük, annak szelleme maradjon közöttünk! Ha Isten úgy engedné, hogy ez a szellem — a magyarokat értő, a magyarokkal érző főherceg szelleme — egykor áthatná az uralkodóház tagjainak lelkületét, akkor oly korszak következne, mely egyaránt fénykorszaka lenne a dinasztának és a magyar nemzetnek!

*

József Károly Lajos magyar királyi herceg és osztrák főherceg, a m. kir. honvédség főparancsnoka, lovassági tábornok, József Antal János fia született Pozsonyban 1833. márc. 2. Gondos nevelésben részesült s már 1845-ben mint hadapród az akkori 12 sz. nádori huszárezredbe lépett. Az 1853-ik évben a 3. sz. csász. dragonyosrezredbe őrnagygyá nevezték ki. Hogy a gyalogcsapat-szolgálatban gyakorlatilag is kiképezze magát 1854-ben ugyancsak őrnagyi ranggal a 60. sz. Vasa herceg gyalogrezredbe tették át. Még ugyanabban az évben alezredes és 1855-ben ezredes és a 37. sorogyalogrezred tulajdonosa lett, 1860-ban pedig vezéroronagygyá nevezték ki. Az 1866-iki csehországi hadjárat folyamán több ízben nyílt alkalma katonai bátorságát és hidegvérűségét kimutatni. Mint dandárnok a negyedik hadtesttel erős részt vett a schweinchadeli ütközetben és a kőniggrézi csatában, amelyek folyamán a negyedik hadtest parancsnokságát a sulyo-

szan megsebesült Festetics gróf helyét ő vette át. Noha a kezén meg is sérült s négy lovat is kilőttek alóla, József e csatában rendíthetetlen nyugalmával és veszélyt megvető bátorságával mindvégig vitézül harcolt csapatai élén. E fényes példájának meg is volt a következménye, hogy a negyedik hadtest kitünően helyt állott. E hadjáratban tanúsított vitézi magatartásáért 1866. október 16-án a katonai érdemkeresztet kapta. — 1866-ban tábornaggyá és nemsokára a magy. kir. honvédség főparancsnokává nevezte ki, József tág tért nyert tevékenysége kifejezésére és katonai tapasztalatainak a honvédség fejlesztése körül való érvényesítésére. 1871-ben az újonnan szervezett honvéd csapatok egy részét a Vác melletti gyakorlóterén be is mutatta a királynak, a ki megelégedése elismerésül 1873. okt. 2-án a Szent-István rendet adományozta neki. 1874. okt. 22-én lovassági tábornokká nevezték ki. József új minőségében is buzgón fáradozott a honvédség tökéletesítésén és fáradozásait a legfényesebb siker koronázta. A király is több ízben fejezte ki neki megelégedését s az egész magyar nemzet hálával tisztelti benne honvédségünknek a mai európai harcászati követelményei szerint való szervezőjét. A 1895. októberben az egész nemzet megülte honvéd-főparancsnokságának huszonöt éves jubileumát. — De József nemcsak a katonai pályán kifejtett munkásságával nyerte meg a magyar nép őszinte tiszteletét és szeretetét, hanem még inkább a társadalmi élet terén tanúsított ügybuzgóságával és a magyarság művelődési törekvéseiben való élénk részvételével. Az által, hogy a magyarokhoz való ragaszkodását minden alkalommal kimutatta, hogy mindenben a magyarokkal érzett együtt, és hogy mindenkor büszke volt magyarságára: ez által elérte azt, hogy népünk körében nagy népszerűségnek örvend s a legmagyarabb főherceg nevet kapta. Hazafiasan és bölcsen ápolta az uralkodóház és Magyarország közötti érdekközösséget. Népszerűségét növelik áldozatkészsége és jótékonytsága, amelynek jeleit minden szükséges alkalommal kimutatta. Nagy érdeme továbbá, hogy alig volt olyan nemzeti mozgalom, melynek ő hathatósan pártját ne fogta volna. A Jókai jubileumnak is ő volt a védnöke. Nem kisebb érdemeket szerzett gazdaságunk ügye fejlesztése körül a kisjenői és alsuthi mintagaz-

daságok és kertészetek felállításával; a Margit Szigetnek kiépítésével pedig az egész világon páratlanul álló üdülőhelyet létesített. A tűzoltóság intézményének fejlődése is sokat köszönhet neki.

József azonkívül a magyar tudományoknak is szerzett hírt és dicsőséget. Egyaránt kiváló, mint természetbúvár és mint nyelvtudós. A nyelvtudománynak főképp a cigány-nyelv és irodalom ismertetésével tett kiváló szolgálatokat, melyeket a külföldi tudomány is a legnagyobb mérvben méltányolt. Érdekes a története annak is, hogy mi birta rá Józsefet arra, hogy a cigányok nyelvével foglalkozzon. Egy ízben ugyanis egy német nyelvű ezredben szolgált, a melyben cigánykatonák is voltak, akikkel — mivel azok anyanyelvükön kívül más nyelven nem igen beszéltek — nagyon bajos volt érintkezni. E körülmény arra indította Józsefet, hogy meghozatta Liebieh német nyelvű cigány-nyelvtanát és azt megtanulta. Majd az egész, a cigányok nyelvére vonatkozó honi és külföldi irodalmat áttanulmányozta. A cigány-nép nyelvének, szokásainak és történetének megismerése után, melyet aztán a magyarországi cigányokkal való érintkezés útján is gyarapított, arra törekedett, hogy e kóborló fajt állandó tartózkodásra és rendszeres munkára szerítsa. Alsuthon, Bánkuton le is telepitette őket, lakóhelyet és munkát biztosítván nekik. A cigány, majd az ind nyelvvel való foglalkozásának gyümölcse kitünő cigány nyelvtana: a Románo Sziklariben Csibakéro, amelyet a magyar tudományos akadémia adott ki. Tudományos érdemei elismerésül Józsefet a magyar tudományos akadémia 1888-ban rendes, továbbá a Pszichologiai társaság tiszteletbeli tagjává választotta. — Egyéb, a cigány nyelvre vonatkozó munkákat is írt. Mint kitünő botanikus, kiadta az alsuthi kert flóráját. Ily széleskörű tevékenységet fejtett ki József, a kiről jellemzően írja Jókai: „Birtokain kitünő gazda, házában boldog családapa, dolgozó szobájában alapos tudós, elemi csapásoknál buzgó segélyhozó, a közéletben nyájasságával példaadó polgár, egész nagyságában nézve a magyar ősi harcérenyek regenerátora, harmadfélszáz ezernyi csatákész honvédségnek főparancsnoka és önfeláldozó vezére.” *

A mint már jelentettük, József királyi herceg elhalálása tegnap reggel 6 óra 25

perekor következett be. A halálhíre korán reggel járta be a várost. Reggeli fél 5 órakor sürgősen hívták Kiselyak drt a nagy beteghez és mire az orvos megérkezett, a beteg főherceg teljesen erőtlennül agóniába merült. Az orvos kísérleteket tett, hogy mesterséges uton injekciókkal hosszabítsa meg a főherceg életét, azonban az orvosi művészet nem segíthetett, a főherceg röviddel 6 óra után csendesen elhunyt.

Tegnapelőtt korán álomba merült. Hozzá tartozó késő éjjelig fennmaradtak. A szolgák hajnali négy órakor a főhercegasszonyhoz siettek, jelentették, hogy a főherceg nagyon rosszul van.

Klotild hercegasszony két leányával, kik hetek óta fiumében vannak, azonnal a betegágyához siettek. Látván, hogy a főherceg nagyon rosszul van, azonnal Kisselják dr. háziorvosért telefonozott, ki rögtön megjelenvén, megtette az élesztési kísérleteket de hiába 2 órai csendes haláltusa után szívbénulásban meghalt. A főherceg halálának hírére az összes hivatalokra, középületekre kitűzték a gyászlobogót. Kikötőben a hajók zászlóikat félárboera engedték, úgy szintén a konzulátusok is. Az egyes hivatalok vezetői, katonai előkelőségek a halálbekövetkezése után azonnal felmentek a palotába, aláírták a kitett gyászvetet. A városi hatóság mára hirdetett ülését a gyászjeléről nem tartotta meg. A halálesetről legelőször a királyt értesítették, majd a Nagytapolcsányban időző József Ágost főherceget.

József királyi herceg halála hírére, mely a reggeli órákban érkezett a magyar székes fővárosba s villámként terjedt el, elsőnek a Magyar Tudományos Akadémia tűzete ki palotájának a homlokzatára a gyászlobogót. József főherceget, a ki bölcsészettudományok doktora volt, 1888. május 4-én választotta meg az Akadémia tiszteletbeli tagjává, később pedig tagja lett az igazgató tanácsnak s mint ilyen sok ízben tevénykedett az Akadémia ügyeinek mitevéseiben is. Az Akadémia a gyász alkalmából esüörtökön déli 12 órakor rendkívüli elegyes ülést

József királyi herceg.

Sötét felleg borul az égi boltra,
Mint óriási gyászos ravatal...
Mi hirt jelent? Ki lesz szörnyű halottja?
Kérdők a sejtés aggodalmival.
A legrosszabbra várj te, árva népem,
Meghalt József főherceg... Nagy szívében
A magyaré volt minden érzélem
S e kincset elveszítéd, nemzetem!

Balvézetest rejt nemzetünk szerelme,
A kik szeretnek, sirba szállanak!
Először őt vivé el szörnyű végzet,
A kiben láttad hajnalsugarad.
Lángelme, nagy szív, fejedelmi, délceg,
S te egyedülvaló nép, ő megértett!
Királynőnk szívet döfte át a tör,
Ő volt felettünk jóságos, hü ör!

S most őt ragadta el a rémes átok,
Melytől oly bus a mi történetünk!
Hol annyiszor várt tél zordon fagyával,
Forró szívével ott érzett velünk!
Mit írjunk a fejedelmi koporsóra,
És hol találjunk erre méltó szóra?
Írjuk fel vérkönnnyek hullámival:
Királyi sarj volt s mégis csak magyar!

Tanuja légy Istennél, óh dicső te,
Hogy a magyar hűsége végtelen!
Miként Cordólia nemes hűségét,
Rosszul fizette minden, csak te nem!

Mert te szerettél, szívünk elfogadtad,
Oszatlanul szíved cserébe adtad,
Siriglan érzéd annak gyönyörét,
Hívet szeretni hogy tud a hü nép!

A magyar kard villámlott hőskarodban,
Dalos szavunk hirdette ajakad,
Tündérsziget regél felőled és e
Dal és virág magyar rögből fakad!
Tüzzész ha dult, mentéd a kicsi kunyhót,
Vagy oltalmaztad azt a földi bolygót,
Kinek hona országut, a cigányt...
Voltál tudós, hős és jó egyaránt.

Hogy gyászok értek, kora sirba roskadt
Fiad, a délceg ifju dalia,
Vagy máskor is hullt fájó férfikönnnyed,
Veled gyászolt e hon minden fia!
De a nagy nádor minden fia, vére
Méltó apái tündöklő nevére,
Magyar hűségét, szíve ha kihül,
Sarjára bizza gazdag örökül!

Hajh ki sorolja mind föl veszteségünk?
Mindegyre hosszabb és fájóbb a sor!
Százszorta fáj még a súlyos csapás, ha
Balvézetestünk ismét reánk tipor!
Beh sokszor, sokszor sir még föl fohászunk:
Hol vagy József főherceg, hü barátunk?
De szellemed velünk busul, örül,
És védve leng a trón s a hon körül!

Gr.

József királyi herceg Debrecenben.

József főherceg halálának híre gyászba borítja az egész nemzetet, azonban azt is elmondhatjuk, hogy a gyászolók sorában első helyen áll Debrecen városa. Szívéből szerette ezt a tősgyökeres magyarságu, eredeti jellemű, nagy alföldi várost, itt magát otthonosan érezte, előre örvendett annak, ha a honvédséget illető szemleutjában a Basahalmán innen került.

Minden izében és mindenütt magyar ember volt, de a magyarnál is magyarabb éppen a mi délibábos kálvinista Rómánkban. Sajátságos ennek a városnak a lelkekre való átalakító hatása! Mikor a király közöttünk járt, még az ő komoly alakján is meglátszott a debreceni szellő hatása. Soha sehol nem tette tul magát a Felsőleges Ur a lenyűgöző udvari szabályokon, mint azon az egy napon. Kisérteletől elválva, a nép ezrei közé vegyült, mindenkivel nyájasan beszélgetett. Azt mondták a kíséretében levő méltóságok, hogy fia, Rudolf főherceg halála óta itt, Debrecenben mosolyodott el először. Pedig emlékében élt, hogy 1849-ben... itt mondatott ki a detronizáció!

József főherceg meg éppen elemében volt Debrecenben. Többnyire a kis vasuton vonult be a pályaháztól. Kedvelt embere

tart, Kautz Gyula tanácsos, másodelnök elnöklété alatt, az igazgatósági, tiszteleti, rendes és levelező tagok részvételével, a melyen megállapítják az országos gyászban való részvétel módozatait.

A kir. főudvarmesteri hivatalhoz reggel 7 órakor érkezett meg a hivatalos távirat, a mely József főherceg halálát tudatta. József-Agost főherceg a ki családjaival kis Tapolcsányban időzik, nyomban megkapta a szomorú hírt, s még ma onnan fiuméba utazik egész családjával. A halálhíre nyomban kitűzték a gyászlobogót a honvédelmi miniszterium és honvédfőparancsnokság palotájára, a szabadelvű párt épületére, a miniszterelnökség palotájára. A vörös kereszt egyesület palotáján is hirdeti már a gyászt a fekete lobogó. A főherceg tudvalevőleg nagy alapítója volt az egyesületnek, Klotild főhercegnő pedig védőhelyettese, — gyászlobogó leng a Mentőegyesület és a Poliklinikai egyesület házaiban is, a mely egyesületeknek a megboldogult fővédnöke volt. Az összes középületekre kitűzték szintén a gyászlobogót s ma délután már több helyütt értekezletet tartanak a gyász kifejezésének s a temetésen való részvétel módozatai felett.

Politikai hírek.

A sátorlajuhelyi mandátum. Az általános képviselőválasztás alkalmával S. A. Ujhelyen óriási szótöbbséggel Buza Barna függetlenségi pártot választották meg a szabadelvűpárti Molnár Béla ellen. A kisebbségben maradt párt petíciót nyújtott be a mandátum ellen, amelyet azonban a kir. Curia elakku hibái miatt visszautasított. A Molnár-párt most újabb petíciót nyújtott be ugy a képviselő, mint a választási és küldöttségi elnök ellen. A kir. Curia Paiss Andor elnöklété alatt e petíció tárgyalására f. évi augusztus 30-iki határnapot tűzte ki.

A nagy válság.

— június 14.

Fejérváry Géza báró tegnapi kihallgatása teljes világosságot vetett a politikai helyzetre. A tábornagy pünkösdi bécsi kirándulása, a kihallgatás, a tárgyalások immár kétségtelenül bizonyossá tették, hogy

volt Fehér Hermann, az „Arany Bika“ akkori bérlője. Az öreg ur frakkosan várta a lépcsőházban. József főherceg rendesen érdeklődött a vendéglős családja iránt s megígérte, hogy ha a fia katonai pályára lép, pártfogolni fogja, aztán megmondta előre, hogy jó magyaros ebéd vagy vacsora legyen az asztalon.

A főméltóságok számára fentartott lakosztályban vacsoráltak. Hivatalosak voltak a városi hatóságok fejei is. A vacsora magyaros volt és egyszerű, hanem a legbőségesebb pezsgős vacsorákkal is fölért a főhercegi házigazda jó humora. Ilyenkor nyílt meg a főherceg jó magyar lelke. Eladomáztatott, eltréfálgatott vendégeivel. Néha igen kényes kérdések kerültek szőnyegre, hozzá tette azonban József főherceg, hogy ezekből a dolgokból semmi se kerüljön az újságokba. Tudvalevő, hogy az ugynevezett „bizalmas“ közléseknek igen kellemetlen visszhangja támadt Bécsben.

Másnap korán reggel láthatták a járókelők József főherceget, a mint hálósobájában ablakán kihajolva, kurta pipájával a szájában szemlélgette a főiac utca nyüzsgő életét.

Nagy öröme telt a Hortobágyra való kirándulásokban. Egészen megfiatalodott, a midőn megszapta a Hortobágyi síkság illa-

milyen irányban folyik a kísérletezés. Fejérváry Géza báró tegnap este érkezett Budapestre. Megérkezésének kevés pikantériát köleszött az a körülmény, hogy a vasuti kocsiból Polónyi Géza koalíciós vezér társaságában szállt ki. Polónyi ugyanis körös-kényi birtokán töltötte a pünkösdi ünnepet és vissza jövet Érsekújvárról szállt vonatra s ott találkozott Fejérváry Géza báróval, akivel mint régi ösmerőse Pestig elbeszélgetett.

Politikai körökben, még pedig olyanok, akiknek alkalmuk volt Fejérváry intencióit megismerni, beszélnek, hogy Fejérváry Géza bárónak miniszterelnökké való kinevezése még nem pertektuált dolog. Sőt vannak, akik hozzáteszik még azt is, hogy a tábornagyot előbb felmentik katonai hivatalaiból s aztán mint homo regius jön Budapestre tárgyalni.

Azt biztosra veszik, hogy Fejérváry báró kabinetje már teljes és a névsor már a király iróasztalán fekszik. Hir szerint ezek között csak egyetlenegy képviselő van, a többi mind szakember, illetőleg szakmájabeli magasrangú hivatalnok.

Hogy mikor történik meg az új kormány kinevezése, azt még távolról sem lehet megállapítani. Valószínűnek látszott mindmáig, hogy az még e hét végén megtörténik, de József főherceg halála az országos gyász, annyira faldalmas minden magyar embernek, hogy a gyászos eset alkalmasint néhány nappal kitolja az elkövetkezendő fordulatot.

A koalíció körében ma délben azt is beszéltek, hogy a király József főherceg temetésére bizonyára Budapestre jön és nem fogja elmulasztani, hogy felhasználja az alkalmat a kormány kinevezésre.

Tisza István gróf néhány nap pihenés után ma délután 2 órakor Gesztről Budapestre érkezett. Valószínű, hogy már a holnapi nap folyamán kihallgatásra megy a királyhoz.

os szellője s megkezdte minden színvadi mesterkedést csuffátevő játékát a csalóka délibáb. Bekocsizta a sikot, megszólitotta a csikósokat, gulyásokat. Öszinte öröme telt egyike-másikának marcona alakjában, a magyar nép eszejárásában. A hatalmas gulyák és ménesek összetételését és a nagy szabásu gazda szemével nézte végig.

Reggelenként különös meglepetésben részesítette saját kíséretét és a kiránduló városi urakat. Azt hitték, hogy a királyi herceg még javában alszik a pusztá világának nyugodalmas ólén. Magok is a másik oldalukra fordultak. Ha azonban pitymállatkor valamelyikök kitekintett az ablakon, ott látták József király herceget, a mint a gulya ébredését várta. Nagy juhászbundát kerített a nyakába, nehogy magára vadítsa fényes egyenruhájával a bikákat.

József főherceg többé nem látogatja meg Debrecen, híjába várja őt immár a Tisza hullámainól szegett, a Hortobágy habjaitól csokolgatott világhírű pusztaság. Mi azonban hálás szívvel tartjuk emlékezetünkben az ő fenséges alakját és ha van valaki, a ki az uralkodóház tagjai közül emléket, avagy feliratos márványt érdemel, az bizonyára József királyi herceg, Debrecen elköltözött hübarátja.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke csütörtökön érkezik Makórról Budapestre és összehívja a Házat Szombatra. Azon a napon csak rövid, formális ülés lesz. Megállapítják a hétfői ülés napirendjét. Hétfő előtt tehát az új kormány semmiesetre sem fog bemutatkozhatni.

Az összes politikai pártok még e héten ülést tartanak, hogy megállapítsák az elkövetkezendőkkel szemben tanúsítandó magatartásukat.

A Fehérváry kormány kinevezése ugy látszik már tényleg csak napok kérdése, most amint a félhivatalos Budapesti tudósító illetékes forrásból értesül, a Tisza-kabinet felmentése és egy új átmeneti minisztérium kinevezése már a legközelebbi napokban meg fog történni.

Késő éjjel táviratozza fővárosi tudósítónk:

Fejérváry, mielőtt a király miniszterelnökké kinevezné, érintkezni kíván az ellenzékkel. A tárgyalásai alatt kifejti, hogy semmiféle alkotmányellenes cselekedetre nem vállalkozott csupán csak az államgépezet megakadásának akarja elejét venni. A kormánya átmeneti jellegű lesz és azonnal átadja a többségből kinevezendő kormánynak, ha a katonai kérdésekben megállapodnak.

A debreceni mentő egyesület.

— június 13.

A debreceni mentőegyesületből mégis csak lesz valami. A jelek és a társadalomnak nagyfokú érdeklődése legalább ezt bizonyítja. A néhány hét előtt megindult új mozgalom széles arányokat ölt s a kezdeményezők gyűlést gyűlés után tartanak, ami kétségtelen jele, hogy ez az emberbaráti intézmény, a melyre Debrecennek igazán égető szüksége van, létesülni fog. Tegnap a városháza nagytermében igen nagy érdeklődés mellett értekezlet volt, amelyen a város uritársaságainak számos hölgy és férfi tagja megjelent. Az értekezleten Domahidy Elemér főispán elnökölt. Jelen voltak V. Szathmáry Teréz, özv. Vargha Ferencné, özv. Weinberger Lajosné, dr. Burger Péterné, Kovács József polgármester, Simonffy Imre kir. tanácsos, dr. Burger Péter, dr. Derekassy István, Publik Ernő, dr. Sárváry Gyula, Kozma László, Kardos László, Oláh Károly, dr. Legányi Gyula, Kone Ákos, Székely Ferenc, Puskás Károly, Hauer Bertalan, dr. Freund Jenő, Lőfkovics Arthur, Hutiray József, Szikszay Gyula, Csath Zsigmond, dr. Popper Mór, dr. Vargha Elemér, ifj. Svare Vilmos, dr. Szalay Béla, Körner Adolf, Jeney Miklós, Kuthy Zsigmond, Roncsik Alajos, Varga Károly, dr. Kenyeres Elek, Bicó Gyula, Vinnay Géza, Pápay János, dr. Berger Andor, Papp János, Berger Mór stb.

Az ülést Domahidy Elemér nyitotta meg. Lelkes beszédben esetelte a mentőegyesület célját és az értekezlet fontos voltát.

Burger Péter dr. a mentőegyesület érdekében kifejtett tevékenységéről tett jelentést. Majd rátért a társadalom kötelességének fejtegetésére. A társadalomnak — mondotta — kell, hogy ezt a humánus intézményt megalapítsa és mindent el kell követnünk, hogy a mentő egyesület létrehozzuk. Ajánlja egy

25 tagból álló bizottságnak kiküldését, hogy a társadalom körében a mozgalmat megkezd-hessék.

Derekassy István dr. kijelentette, hogy a mentő egyesületnek a tűzoltósággal kapcsolatban kell lennie. Ez így van mindenütt és csak így lehetséges, hogy az emberek szolgálatába álljon.

Domahidy Elemér szerint az egyesület társadalmi és hatósági pártolás mellett töltheti be a hivatását.

Derekassy István ezután a vidéki mentőegyesületekről szól. Felemlíti, hogy Miskolcon 10 év óta áll fenn és a tűzoltóság kebeléből alakult.

Kozma László azt látja, hogy nagy a remény az intézmény megvalósítására és az érdeklődésből az is kiviláglik, hogy a közönség szeretettel fogja felkarolni a mentőegyesületet.

Szikszay Gyula felszólalásában arra terjedt ki, hogy a belügyminiszter ezelőtt öt esztendővel kívánta egy rendeletében, hogy minden nagyobb városban legyen mentőegyesület. Hát most itt az ideje, hogy Debrecen is létesítsen.

Dr. Burger Péter szerint a társadalmi uton legfeljebb 5000 korona szedhető be évenként tagsági díjakból és mulatságok jövedelméből.

Jeney Miklós indítványt terjeszt elő, hogy a tanács kerestessék meg a pártolását.

Domahidy Elemér kijelenti, hogy ha a társadalom a mentőegyesület alapját megveti, a hatóság nem fog elzárkózni a támogatás elől.

Ezután még Kenyeres Elek, Kardos László Publig Ernő és Freund Jenő szóaltak fel azon kérdésben vajjon társadalmi uton, e vagy hatósági kezdeményezéssel vessek meg a mentőegyesület alapját.

Az értekezlet a kérdésben szavazással döntött. A többség a társadalmi megoldás mellett volt. Ezután megválasztották a *huszonöt* tagu bizottságot, a melynek elnöke Körner Adolf lett. Alelnökök: Tolnay Kornél és Komlóssy Artur. Tagjai: Berger Andor, Sesztina Jenő, Dr. Irinyi István, Freund Jenő, Áron Jenő, Szunyogh Sándor, Vinnay Géza, Hauer Bertalan, Csath Zsigmond, Berger Mór, Tóth Béla, Sárvány Gyula dr. Jeney Miklós. ifj. Kertész János, Zeiinger Ede, Szávay Gyula, Szentkirályi Tivadar, Wolafka Nándor, Dr. Mariska György, Dr. Vattay Gábor, Miskolczy Lajos, Kardos László; E bizottságot ezenkívül még egy nagyszámu hölgybizottsággal fogják kiegészíteni és a mentő egyesület érdekében az akciót már legközelebb kifejtik.

Egyház és iskola.

Gazdasági bizottsági ülés. Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága tegnap délután Vecsey Imre főjegyző elnöklése alatt az egyház tanácsstermében ülést tartott. Az ülésen apróbb ügyeket intézett el a bizottság.

NAPI HIREK.

A király Budapesten. Ő felsége vasárnap reggel József főherceg temetésére Budapestre érkezik, fél hétkor azonban már vissza utazik Bécsbe. A várakban minden előkészületet megtettek a király fogadására.

Vásár a Hortobágyon. Az esztendőnkint szokásos hortobágyi tavaszi vásárt e hó 23-án fogják megtartani. A vásár iránt már most is érdeklődés mutatkozik az egész környéken és így arra lehet következtetni, hogy a vásár minden tekintetben eredménnyel fog végződni.

Adomány jótékony célra. Fazekas Sándor, a debreceni főreáliskola igazgatója a mai virágkorzó alkalmából kert díszítés megváltása címén 10 koronát juttatott Kovács József polgármester kezéhez jótékony célra.

A kivándorlás. Az amerikai kivándorlásról ismét rendelet jelent meg. — A belügyminiszter úgy látszik, hogy a Cunard-Line nel kötött szerződést rendeletekkel akarja leplezgetni. Egyik héten megengedi, hogy a kivándorlás ne csak Fiumén át, de Brémán keresztül is történhessék, a másik héten pedig visszazívja ezt a rendelkezését. A hatóságok a sok rendeletbe majd beleőrülnek. Tegnap ismét megjelent egy új rendelet, amely szerint a kirándulás csakis Fiumén keresztül történhetik. A rendelet egyben kiterjeszkedik arra is, hogy a német hajózási vállalatoknak a hírlapokban megjelenő közleményei ezután mint kivándorlásra csábító írárok a törvénybe ütköző dolgok és megbüntetendők.

Csokonai fuvolája. Csokonai százéves emlékünnepeére készült műtárgy látható néhány napig a Zórák cég kirakatában. — Csokonai fuvolájához készült művészi szabadkézi bőrvésésű tok, a rajta levő vésetek jelképezik a költő egész életrajzát. A doboz közepén dombor művű lant áll, körül bábérkoszorúval és a körülfutó díszítmény négy szögletén toll, sziv, kulacs és a költő sirmelke van élethűen megörökítve. A doboz belsőjében zöldbársony mélyedésben a fuvola 7 részének van helye. A dobozt Antalffy Ferenc helybeli műkönyvkötő és bőrdíszműves tervezte és készítette s az ev. ref. főiskola tulajdona.

A Debreceni Polgári Kör saját könyvtára javára 1905. évi június hó 17-én a nagyerdei Vigadóban zártkörű táncvigalmat rendez a kör tisztikara és választmánya, ugyis mint rendező-bizottság. Kezdeté este fél kilenc órakor. Belépő-díj: Személy-jegy 2 korona. Családjegy (4 személyre) 6 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Elhalasztott gyűlés. A debreceni nőipariskola felügyelő szakkbizottságának június hó 14 napján d. u. 5 órakor, az iskola helyiségében tartandó gyűlését f. hó 17-ének d. u. 5 órájára halasztották. Az ülésen 1. Igazgatói jelentés. 2. Fontos indítványok. 3. Folyó ügyek kerülnek elintézés alá.

Értesítés. Könyvem előfizetőit tisztelettel értesítem, hogy nyomdai akadályok miatt a szétküldés csak a jövő héten kezdhető meg. Debrecen, 1905. jun. 14. Dr. Rác Lajos.

Eljegyzés. Kovács Margit Kovács Antal curiai bírő és neje Fejes Anna leánya, e hó 11-én, Pünköszt vasárnapján váltott jegyet Budapesten Gorecky Vilmos m. kir. csendőr főhadnaggyal, Gorecky Gyula és neje Podmanicky Jozefa fiával.

A máv. altisztikör mulatsága. A máv. aluzsti kör nyári táncvigalmát f. év. július hó 8 án tartja a nagyerdei dobos pavillonban. A meghívók kibocsátása folyik, az elnökség az összes tagokat ez uton kéri fel, hogy az általok meghívandó vendégek névsorát a kör helyiségében az eljárónak, vagy az állomás főnöki irodában Horváth Kálmán urnak minél előbb bejelenteni illetve átadni sziveskedjenek. Az elnökség.

Ülés a kamaránál. Tegnap délután 5 órakor tartotta meg a debreceni kamara ipari szakosztálya a jövő esztendőtti közgyűlési előkészítő ülését Serli Ede elnöklése alatt. Ezt közvetlen megelőzőleg a kőműves és ácsmesterek meghívott szakférfiaival egyeztető kísérletet tartott az osztály a kőműves és ác iparban már régen duló munka felvállalási viszály tárgyában. Ezen kísérlet a békés elintézés reményével kecségtetőleg ért véget s a megegyezés részleteinek megállapítása egy közelebbi kizárólag e tárggyal foglalkozó szaktanácskozáson fog megtörténni. A kőműves és ácsmesterekre egyaránt méltányos, békés megoldást fog ezáltal e rég húzódo, időnként rendkívül elmérgesedett viszálykodás nyerni. Ezután a debreceni munkaközvetítő megsürgtetett felállítására tárgyában terjesztette elő titkár az időközben tett tanulmánya érdekes eredményeit. Ezek alapján a szakosztály a közvetítő intézmény tárgyában oly irányu előterjesztés tételét javasolja a közgyűlésnek, hogy ne minden kamara székhelyén létesíttessék közvetítő, hanem csak mintegy öt vagy hat kamara területén, köztük Debrecenben, mert az országot működésében ennyi is kellőleg befoglalhatja, a nagy adminisztrációs költséget pedig kevesebb helyre elosztva hatályosabban lehet érvényre hozni. A tanoncoktatás ügyében a nappali oktatás behozatala iránt tesz javaslatot a közgyűlésnek. — Tárgyalatott továbbá Hajduböszörmény város két kéményszeprői kerületre való osztásának ügye s e részben a kamara korábban adott véleményének fentartását javasolta az osztály. — Számos iparjogi kérdésben megállapította véleményét és a Debrecen szab. kir. város közgyűlése azon határozatának végrehajtását ellenőrző bizottságba, mely határozattal a közszükségleteknek hazai forrásból leendő beszerzése határozatott el, tagokul a kamara részéről Tóth István és Szánthó Győző beltagokat és Kontsek Géza levelező tagot hozta javaslatba. — A gyűlés hét óra után véget ért.

Ülések az ipartestületnél. A lakatos szakosztály tegnap délután 3 órakor kérvényügyek elintézése végett ülésezett. A cipész szakosztály e hó 19 én délután egyes szakügyek megvitatása céljából ülésezik. Az ipartestület békéltető bizottsága e hó 16 án tart ülést, melyen magánfelek vitás ügyei nyernek elintézését.

Vadorzás. Mint aféle tanyai lakosnak Horváth Jánosnak héte-hóba kedve támadt a vadászatra. Ilyenkor ki ki nézgetett ócska kétesövesével a közelben levő Gróf Dégenfeld fele vadászterületre, ahol bár tilalmas idegeneknek a vadászszervenvedély kielégítése, gyakorta elportyáztatott. — A napokban is olyan sorban húzta meg magát lövésre készen tartott puskájával a vadászterület körüli kukoricásban, hogy valamely élébe kerülő nyulat, vagy ha éppen őz, róka lett volna is kedvtelve lepuffanthassa. — Mielőtt azonban ez a várva várt pillanat bekövetkezett volna, rajtaütött Forgách Imre erdőőr ki néhány társa segítségével azon szándékkal igyekezett megközelíteni a vadászot, hogy a vadakra áldatlan puskáját elegeve tőle. Horváth gazda azonban látván a veszedelmet, gyors léptekkel menekült a cselekvés szinteréről, de miután üldözői se-hogy se akartak elmaradni, nagy dühében lekapta válláról fegyverét, ráfogta a feléje közeledőkre és oda kiáltott nekik, hogy lelővi őket, ha békén nem engedik útjára. — Az erdőőr és társai erre el is maradtak tőle, de följelentést tettek ellene a rendőrségen, mely megindította az eljárást az ügyben.

— **Öngyilkosság.** A szerelemnek le t
áldozata Szabó Eszter, a mikepéresi utban
levő Bégány korema borleánya. A szegény
teremtés a bukott leányok közé tartozott.
Egyszer azonban a sokaságban eljött egy
férfi, a ki iránt Szabó Eszter vonzalommal
viseltetett. Csak hogy az volt a baj, hogy
ennek a férfinak nem kellett a leány. — Ez
idézte elő aztán a tragédiát, amely közön-
séges, szürke. A büntetőjébesúlyedő nő szere-
tett, ez egyszer forrón, igazán, átérzte ezt
egész lelkével és feláldozta magát szerelmé-
nek. Nem akart tovább élni, mikor meg-
győződött arról, hogy a kit szeret annak nem
kell. — Még pünkösöd másodnapján együtt
mulatott vele a nagyerdőn. Este hazament
és másnap reggel az előre elkészített zsiros
szódával megmérgezte magát. — A gyilkos
folyadék rettenetes rombolást vitt végbe a
szerencsétlen teremtés szervezetében. Össze-
égette az egész belső részét és száját. — Be-
szállították a debreceni közpórházba. — Fel-
gyógyulásához kevés a remény.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hiva-
tal halálozási osztályánál a következő halá-
lozások jelentek be: Bot István ev. ref. 68 éves,
Tóth Sára ev. ref. 22 éves, Szabó József r. kath. 23 éves, Ujfalusi Juliánna
g. kath. 12 éves, Lien László g. kath. 48 éves,
Szemere Sándor r. kath. 53 éves, Szabó Margit ev. ref. 9 éves, Derdán Jánosné
ev. ref. 43 éves, Takács Erzsébet ev. ref. 1 hónapos.
Ludmán Erzsébet ev. ref. 6 éves.

— **Tolvaj cseléd.** Még csak tizenhá-
rom esztendő Andorfi Róza cseléd leány, és
már az erkölcsi súlyedés bélyegét viseli.
Tolvajlást követett el a rossz leányzó. Ur-
nőjének Antal Adolfné Szent-Anna utca
27. szám alatti háztulajdonosnának hálószo-
bájában levő ékszerdobozából ellopott egy
értékes arany karikagyűrűt Persze mind-
járt rájöttek a lopásra. Előfoglalták, hogy hova
tette, mire bevallotta, hogy elajándékozta
Szabó Imre nevű barátjának, aki üres órái-
ban hetesi teendőket végez a Burgondia utca
4 szám alatti szolgálatihelyén. A legénykét
a rendőrség kihallgatta, de tagadja, hogy
színiét is látta volna a gyűrűnek. Az eljá-
rás mindazonáltal folyik ellene.

— **Lopások.** Tegnap három helyen is
történt betörés és lopás a városban. Szabó
Lajosné Csokonai utca 21. szám alatti lakos
lakásába a délelőtti órákban tavolléte alatt
ismeretlen tettes behatolt és szekrényét fel-
törve elvitte abban levő 24 korona készpén-
zét. Ugyanígy módon fosztották meg ugyan-
csak 24 koronájától Nagy Károly burgondia
utca 3 szám alatti lakost. Péterffy Benő Hat-
van utcai fakereskedő lakásából Szabó Esz-
ter besurranó tolvaj egy öltözet ruhát akart
elemelni, de tettenérték és átadták a rend-
őrségnek. A nemes leányzóknak, mint a ki-
hallgatása alkalmával kitűnt, hü segítőitarsa
a tolvajlásban Horváth Kálmán aki ismert
alakja a rendőrségnek. A díszes tolvaj pár
tekintettel legutóbbi bűnlajstromukra egyi-
deig vendége marad a központnak. A másik
két tolvajt nyomozzák.

— **Betörés a templomokba.** Nemesak
nálunk hanem a közeli környéken is
nem egy ízben fordulnak elő betörések, lo-
pások, és akadnak mindenütt vad minden jó
lelki érzésből kivetkőzött gonosz emberek,
akik semmitől sem riadnak vissza. Nyirbá-
torban a múlt napokban egy éjjel mindkét
izraelita templomba betörést követtek el. A
tettes összerombolt, tört, zuzott minden ke-
zeügyébe került tárgyat, a perselyeket fel-
törte, de csak az egyik templomban talált
70 koronát. A betörőről eddig bár a nyomoz-
zás egyre tart, csak annyit sikerült meg-

tudni, hogy a tettes egy atyafi. A ki-
létét homály fűdi.

— **Eltűnt talyiga.** Balogh András
ujfehértói határbeli lakos csendes hajléka
körüli nem igen szokott tolvaj ólálkodni. Nem
is féltette semmijét a gazda, mert hát ugy
gondolkozott, hogy nincs kitől. Tanyája kö-
rül szabadon hevert mindenféle holmi s ezer
csoda, hogy lába nem keit valaminek. Végre
is azonban meglakolt hanyagságaiért. A na-
pokban eltűnt az udvaráról talyigája. Hiába
kereste mindenütt nem került elő. Utoljára
is a csendőrséghez folyamodott, de még ed-
dig csak a kilétét állapították meg a tolvaj-
nak Kolompár János egyeki illetőségű kóbor
cigány személyében, akit azonban kézreke-
riteni még nem sikerült.

— **A tuizsufolt London.** Egyidejűleg
a spanyol király londoni tartózkodásával oly
sok idegen, főként utazó érkezett a brit fő-
városba, hogy az összes szállodák tul lettek
zsúfolva és mind a mellett száz számmra vol-
tak, akiknek már nem jutott szoba. Mint
hogy valahol mégis csak aludniok kellett,
bérkocsikat fogadtak egész éjjelre és azok-
ban töltötték az éjszakát, akiknek pedig
kocsi sem jutott, azok a Hyde-park bokrai
közé a padokon háltak.

— **Botrány az utcán.** Egy nyirlugosi
atyafi tegnap nagyobb mennyiségű tojást
szállított be Debrecenbe eladás végett. Si-
került is neki hamarosan még a kora dél-
előtti órákban vevőt találni Szilágyi Sím-
elné személyében. A kofa asszony készsége-
vel becsajtkozott alkuba a tojásos emberrel
és csakhamar megegyezett vele. Negyven
forintért megvette az egész halmaz tyuk
költészetet. Az áru átvételekor azonban csal-
lafintással járt el a furfangos kofa. Har-
mincöt forintot bele olvaszt az atyafi mar-
kába, de öt pengőjével adósa maradt és az-
zal biztatta, hogy azt is megkapja csak néz-
zen vissza később, mert nincsen nála éppen
annyi pénz. A tojásos bizott az asszony
szavában és átvette tőle a pénzt. Később
visszatérve követelte még nála maradt ösz-
sége. Erre aztán Szilágyiné asszony csi-
nált olyan patáliát hogy összeszaladt az
utca. Már minthogy őtöle járna egy krajcár
is, de már ilyet ne merjen állítani senki,
mert baj lesz. Szegény becsapott tojásosnak
bizony nem lett volna tanácsos a dühös
némberek ismét előállni a pénze kérésé-
vel, Nem maradt hát egyéb hátra feljelen-
tést tett a rendőrségnek, mely megindította
az eljárást a kofa asszony ellen.

— **Harapós eb.** A múlt napokban
említést tettünk arról, hogy a kutyatulajdo-
nosok hanyagsága mily veszedelmes a gya-
nutlanul haladó emberekre. Ugy látszik azon-
ban még mindig vannak, akik nem tartják
féken veszedelmes négylábújaikat, hanem is-
merve gonosz tulajdonságaikat szabadjukra
engedik őket. Tegnap is egy Zichermann
Giza nevű Széchenyi utca 38. szám alatti
lakos fodrásznőt Szabó Mihály Erzsébet utca
63. szám alatti lakos kutyája súlyosan meg-
harapott. A harapós állat hátulról támadt rá
a gyanutlanul haladó leányra és a lapocká-
ján marta meg. A rendőrség Zichermann
Mór a leány apjának feljelentése folytán
Szabó Minály a kutya gazdája ellen az eljá-
rást megindította.

— **Ellopott szárnyasok.** Az ünnep
alkalmából valakinek nagyon megfájult a
foga. Taubinger Ignác Széchenyi-utca 27.
szám alatti lakos gazdálkodónak tetszetős
tyukjaira, melyek közül 5 darabot éinek ide-
jén suttyonban elkezelt, vágyai kielégítésére.
A rendőrség a káros feljelentése folytán ke-
resi a tyuktolvajt.

— **Zsebtolvajlás.** Gyanutlanul haladt
tegnap délelőtt a Dégenfeld téren Varga Jó-
zsefné. Holmi egy és más élelmiszereket
akart beszerezni a piacon. Itt ott megállva
sietett a szükségletét beszerezni és ekközben
persze, mint a ki a saját dolgával van el-
foglalva nem ügyelt semerre. Nem vette észre,
hogy Mohácsi Borena serdülő cigány haja-
don lépésről-lépésre követte és csak a kellő
pillanatot leste szándéka kivételére, ami nem
iskésett soká. A Dégenf.-téren keresztül menve
egy utca kanyarulatánál hirtelen elhaáro-
zással belémlyeztette kezét az előtte haladó
Vargané zsebébe és kimarkolt abból három
koronát. Nem elég ügyesen végezte azonban
a műveletet, mert rajta kaptatt és bekerült
a rendőrségre, hol már bizonyosan nem elő-
ször látott vendég.

— **Ellopott csirkék.** Szép baromfi
állománynak a tulajdonosa Gémesi Gábor
hadházi lakos. Tyukja, csirkéje annyi van,
hogy se szeri, se száma. Valaki a napokban
ugy okoskodott, hogy ahol annyi sok az
aprómarha ott szembe se tűnik, ha egyné-
hányat eltulajdonítanak beöklük és ilyen
bölcsekedéssel pártfogásába vette Gémesi
uramnak 12 gyönyörű süldő csirkéjét. A do-
log azonban még sem maradt mint az illető
tolvaj taktikával kieszelte következmények
nélkül, mert a károsult gazda feljelentette
az esetet a csendőrségen és így most nyo-
mozzák ökgiyelmét.

x **Vagyok bátor a nagy érdemű kö-
zönség becses tudomására hozni, hogy a vi-
lághírű szoprán énekes Taccianot sikerült
még négy nap vendégjártékra megnyerni. —
Párisi legelső divat Salonban készült Toilet-
tokat fog bemutatni, melyre a nagyérdemű
hölgyközönség b. figyelmét felhívom. — Ma
teljesen új műsorral. A n. é. közönség b.
pártfogását kéri. Özv. Angelotti Vilmosné.**

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti,
festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-
utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fénykép-
kiállítás a műterem kapubejárataánál levő ki-
rakatban.

x **Valódi panamakalapok** darabja
5 és 6 Korona, legszebb turista s ten-
nis ingek 4—5 és 6 Korona Feketénel.

x **Ne tessék csudálkozni, hogy min-
denki mellőzi a kész ruhák vételét, mert a
legelegánsabb öltönyök a legjobb angol és
hazai szövetekekből 15—20 frtért megrendelhe-
tők az Angol szabónál Kotsuth utca 8. sz. a.
A dus szövetraktár megtekintése ajánlatos a
nagyérdemű közönség figyelmébe. A legilé-
sesebb kivitelről gondoskodik Rosenberg Jó-
zsef uriszabó. Próbarendelés által mindenki
meggyőződhetik.**

Az Anker. Ezen társaság a biztosítási
eszmé uttörője volt hazánkban. Vagyonából
több mint 25 millió korona van magyar ér-
tékekben elhelyezve és az igazgatóságban
legkiválóbb főurak közül többen foglalnak
helyet, A társaság ugy ezen körülmények,
valamint nagy vagyona következtében fel-
tétlen biztonságot nyújt és minden családapa
nyugodtan biztosíthat ott saját maga, neje
vagy gyermekei javára.

**Az Arany Bika kávéházban min-
den este cigányzene.**

TAVIRATOK.

József főherceg temetése.

Fiume, június 13. József főherceg
temetésére már megtették az intézke-
déseket. A király elhaározasát azonban
még várják. Valószínűnek tartják, hogy
a holttestet gyászompával Budapestre

hozzák és a budai családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. A kir. herceg holttestét holnap helyezik ravatalra a Gnisepe villában. Pank udvari tanácsos a család nevében egy százkilencven centiméteres ére koporsót rendelt egy koporsógyárban. József főherceg holttestét csak holnap szállítják el Fiuméből.

Választás Töketerében.

Töketerében, június 13. Itt ma folyt le a képviselőválasztás. A kerület országos képviselője Desseffy Emil lett, a ki a diszidensekhez tartozik.

Az orosz népképviselőt.

Pétervár, jun. 13. A népképviselők egybehívására vonatkozó tervezetet a minisztertanácsban való tárgyalása után hír szerint külön bizottság elé terjesztik, melynek tagjai között a szemsztvók és a városok képviselői is résztvesznek. Mivel sokan követelték a népképviselőt lehetőleg gyorsan hívják egybe ezt a tervet most feladták és a cár a tervezet tárgyalás után fiáltványban vagy pedig a szenátushoz intézendő ukázban tudatja az elfogadást. A választások nyáron lesznek. Az országos dsámát ősszel hívják egybe, az az államtanácssal egy időben fog ülészn.

Pusztító árvíz.

New-York, jun. 13. A New-York Herald chicagói távirata szerint a Mississippin magas árja a Chicago-Burlington-Quincy-vasut vonalain, ugyszintén a Chicago-Rock-Island-Pacific-vasuton nagy kárt okozott, a melyet mintegy egymillió dollárra becsülnék. Az ottani vidék vetéseiben esett kár is körülbelül ilyen értékű. Sok ember eltűnt és attól tartanak, hogy azok az árvízben pusztultak el.

A Monte Pelée háborgása.

New-York, jun. 13. Forte France-ből táviratozzák, hogy a Mont Pelée ismét háborgog. Jun. 3-án magas láng esapott fel, mire a vulkán 10-ig ismét csöndes lett. Szombaton a tölcserből ismét tűz szállt fel. Vasárnap reggel a kráter bedőlt, forró iszap folyt le a völgybe. Körülbelül 800 méter magasnak látszó füstoszlop szállott fel. Most minden csendes.

A japán-orosz háború.

Washington, jun. 13. Oroszországnak és Japánnak telete Rooseveltnek a béketárgyalására vonatkozó jegyzékére tegnap este érkezett ide. Mindkét hatalom elfogadja Roosevelt ajánlatát és köszönetet mondanak neki azért, hogy felajánlotta nekik jó szolgálatait. A feleletek szövegét nem tették közzé. Hír szerint Franciaország kezdettől fogva támogatta Roosevelt törekvéseit és befolyásával hatott szövetségesére, hogy ez fogadja el Roosevelt előterjesztését.

Pétervár, jun. 13. A Putilov hajógyárban ma délben bocsátották vízre a Dobrovolec nevű új cirkálót.

Pétervár, jun. 13. Linevics tábornok táviratozza a cárnak tegnapi kelettel a hadseregben nem fordult elő változás. A bal szárnyon lévő csapataink előrevonultak Dagsziban, Simiacen, Tonangou, Julancaj és Vanhogen vonaláig, hol az ellenség ellenállására találtak. A japánokkal keletkezett harcban elesett Sulsitenko alezredes.

Tokió, jun. 13. A japánok 9-én este elűzték az oroszokat Liangnikuan és Nankengentől északra fekvő dombokról és állásokat elfoglalták. Ugyanaznap a japánok megszállták a Sangtutól északra lévő Persilipiu és Szupantaj, valamint Tungiasu községeket.

Pétervár, június 13. Ma kézbesítették az itteni amerikai nagykövetségnek Roosevelt elnök előterjesztésére adott orosz feleletet.

Washington, június 13. Roosevelt elnök ma kapta meg Oroszországnak jegyzékére adott feleletét. Később az elnök fél óráig tárgyalt gróf Kassini orosz nagykövettel, ki, a mint hivatalos helyről hírlik, azért látogatta meg, hogy kijelentse, hogy Oroszország hozzájárul Roosevelt előterjesztéséhez és közölje vele, hogy Oroszország meghatalmazottakat nevez ki, a kik majd összejönnek béketárgyalásra a japán meghatalmazottakkal. Összejövetelüknek a helyét még nem állapították meg.

Pétervár, június 13. A Pétervári Távirati ügynökség jelentése szerint a Roosevelt jegyzéke közzétételének ajánlását illetőleg a londoni Morningposttól ma adott távirat a valóságban nem felel meg.

Tokió, június 13. Az itt székelő amerikai követ értesítette a japán kormányt, hogy Oroszország béketárgyalásokba kíván bocsájtkozni. Hír szerint a japán kormány nem nagyon bízik a tárgyalás sikerében és csak az esetre hajlandó a fegyverszünetre, ha garanciát kap.

Tokió, június 13. Oyama a mikádóhoz intézett mai táviratában az egész hadsereg nevében tiltakozik a békekötés ellen és követeli, hogy a legközelebbi csata előtt meg ne kezdjék a béketárgyalást.

Tokió, június 13. Hír szerint a mikádó Kanimurát bizza meg a béketárgyalás intézésével. Hivatalos jelentés szerint a japánok az oroszokat Mandzsuroszágban négy állásukból kivetették.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 13.

Buzakinálai kielégítő, vételkedv javult. Bányadt irányzat mellett 25,000 m. mázsa került forgalomba kezdetben bányadt, 10 fillérrel olcsóbb áron, később 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaneműek változatlanok. Idő: változó.

Buza októberre	16.04—06.
Rozs októberre	13.04—06.
Zab októberre	11.12—14
Tengeri júliusra	15.04—06.
" májusra	11.18—20.
Repce augusztusra	24.10—30

Törvénytörvények.

§ A nagybányai választás. Szappanos Gerő dr. függetlenségi párti jelölt az általános választások alkalmával Nagybányán kisebbségben maradt Ludányi Eay Lajos szabadelvű párti ellen. A kisebbségben maradt párt 15 választója petíciót nyújtott be a kir. Kuriához, a melyet a múlt héten kezdett tárgyalni a kir. Kuria I. választási tanácsa Paiss Andor elnöklete alatt, de az egyik bíró betegsége miatt, annak folytatását elhalasztotta.

A tegnapi tárgyaláson Dr. Ragályi Lajos, a megválasztott képviselő védője a benyújtott petíciót tárgyalásra alkalmassá nem tartja és ebből azt a véleményt meríti, hogy a kérvényezők maguk sem szándékozták a megtámadott választás érvénytelenítését.

Egyenkint foglalkozik azután a kérvény egyes pontjaival és okiratokkal igazolja, hogy a panaszolt vesztegetések, etetés, itatások meg nem történtek s a képviselő a legtöbb helyen, ahol személyes ténykedéssel vádolják meg sem fordult.

Dr. Gábor Illés választási védő további okmányokkal igazolja a vádak határozatlanságát és figyelmébe ajánlja a kir. Kuriának

hogy a kérvényezők 16.000 korona lefizetés ellenében a petíció visszavonását felajánlották. Kéri a kérvényt, melynek nemcsak ténybeli és jogi, hanem morális alapja is hiányzik, a bizonyítás elrendelésének mellőzésével elutasítani. Határozatot nem hoztak.

Lóverseny.

Belépti jegyek a június hó 17-én szombaton és 18-án vasárnap Debrecenben tartandó lóversenyekre Borsos Kata urhölgy (előbb Szent Királyi Tivadar) műiparáru kereskedésében (városház-épület) kaphatók. Az előjegyzet péholy és egyéb belépti jegyek bezárélag 15-ike esteig ugyanott kiváltandók, mert a ki nem váltott jegyek azon időn túl másoknak adatnak el. Az eladott jegyek többé vissza nem váltatnak. Ugyanott a tribün rajza tájékozásul szolgál.

Helyárak egy napra: Páholy (4 ülléssel) az első vagy a második sorban 16 korona. Zártszék 2 korona. Ülőhely 1 korona. Allóhely 40 fillér. Belépti-jegy a Tribün előtti tere egy napra 6 korona, kétnapra 10 korona. Tribün előtti tere szóló beléptijegy a tényleges szolgálatban levő katonatisztek, tiszthelyetesek és önkéntesek számára egy-egy versenynapra 4 korona Versenysorozatok (programmok) Szent-Királyi Tivadar úr m. kir. dohány és szivar usgytőzsdejében a versenynapok hetében 20 fillért lesznek kaphatók. Totalisateuron való fogadások 5 és 10 koronás és helyre fogadások 20 koronás tétekekkel, csakis a versenynapokon a lóversenyterén felállított totalisateur pénztáraknál eszközölhetők. Kellemtelenségek elkerülése végett figyelmeztetik a versenyeken résztvevő közönséget hogy belépti jegyét láthatólag viselni sziveskedjék. A belépti jegy kívánatra az ellenőrző közegnek előmutatandó. Ezen versenyek kezdete mindkét napon délután pontosan 2 óra és 30 perczkor. Bővebben a versenyekre vonatkozó hirdetésekben értesülhetni.

Amputáltak!

A Keleti-féle műlábak és műkezek a legujabbak és legtökéletesebbek!

Keleti J. orthopaediai műintézete jótállás és legolcsóbb gyári árak mellett készíti!

műlábakat és műkezeket

a legtökéletesebb technikai kivitelben!!!!

Ferdenőttek

részére műfüzőket és egyenestartókat járó és támgépeket stb. a chirurgia legmodernebb elvei szerint!

Kevésbé vagyonosok nagy árendeményben részesülnek!

Betegtoló kocsik

rokkantak és lábadozók számára gyári árak mellett, nagy választékban!

Kérje ingyen és bérmentve a nagy képes árjegyzéket

Keleti J. orvos-sebészeti műszergyáros,

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

795—1905. v. k. sz.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak Sp. IV. 175—5. 1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Medgyaszai Miklós részére özv. Jónás Sándorné debreczeni lakostól 51 kor. 56 fill. tőke, ennek 1905. évi április hó 8 napjától számítandó 5% kama ai és eddig összesen 9 kor. 40 fill. perkoltség erejéig 1905. évi márczius hó 27 én bíróilag lefoglalt és 1126 kor. becsült szobabutorokból álló ingóságok 1905 évi június hó 28 án délután 4 órákor kezdetét veendő és Hunyadi utca 4 szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1905. május hó 29 én.

Oláh Géza.
bírói kiküldött.

1973. szám.

1905.

Arlejtési hirdetmény.

A debreczeni magyar kir. dohánygyári igazgatóság a debreczeni dohánygyárban teljesítendő tatarozási munkálatoknak biztosítására ezennel írásbeli nyilvános pályázatot hirdet és pedig:

1. A gyártási termék előcsarnokainak keramittalapokkal való burkolására előirányzott összeg . . . . . 3724 kor. 47 fill.
2. Az igazgatósági épületben 8 closet átalakítására előirányzott összeg 1664 kor. 70 fill.
3. A dohány áruaktár tető fedésének megújítására előirányzott összeg 4002 kor. 53 fill.
4. Az összes épületek eresz és lefolyó csatornáinak javítására előirányzott összeg 774 k. 06 fill.

Felhívtnak ennél fogva mindazon iparosok illetve vállalkozók. kik a tatarozási munkák bármelyikét elnyerni óhajtják— hogy ivenként 1 (egy) koronás bélyeggel ellátott és minden munkára külön-külön teendő ajánlataikat a verseny tárgyalásra kitűzött határidőre vagyis folyó év július hó 3 ik napjának délelőtt 10 órájáig a debreczeni m. kir. dohánygyári igazgatósághoz annyival is inkább nyujtsák be mert elkészen érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak. Minden ajánlathoz a megajánlott összeg 5%-ának megfelelő, s előzőleg valamely m. kir. állampénztárnál vagy adóhivatalnál készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letett bánatpénzről kiállított nyugalta csatolandó.

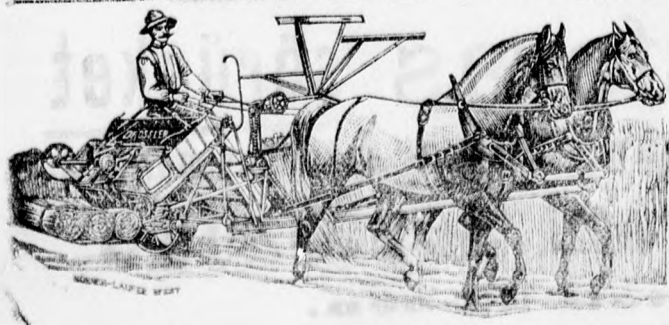
Az ajánlatban a kívánt egységár és összes hazai értékben kifejezve számokkal és betűkkel kiirandó.

A munkálatokról közelebbi felvilágosítás a debreczeni m. kir. dohánygyári igazgatóságnál nyerhető.

Debreczen 1905 június hó 4-én.

A m. kir. dohánygyári igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében, jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzeket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Nyilóvirágok, csokrok, kocszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbkákácákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debreczenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosítottatik.

Biztosítsd életedet!

„AZ ANKER“

ÉLET- ÉS JÁRADEK BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Magyarországi vezérképviselőség:

BUDAPEST. VI., DEÁK-TÉR 6 SZÁM. ANKER-UDVAR.

Vagyonállapot 1904. december 31-én

164-5 millió korona melyből Magyarországon

25 millió korona van elhelyezve.

Olcsó díjak. — Meltányos feltételek.

1905-ben E. osztalékterv szerint a befizetett díjak arányában az évi díj 27 1/2%-ig emelkedő nyereményosztalék fizettetett ki készpénzben.

Előnyös gyermek és vegyes tőkebiztosítások.

Prospectusok kívánatra ingyen.

Biztosítsd életedet!

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest VI, Váci-körut 59. — SZALLIT: Magánjárákat, Locomobilokat, teljes Gőzcséplőkészleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee“ Fűkaszalógépeket, Arató és Kéveköttőgépeket, legújabb szerkezetű „Rákóczy Drill“ vetőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.